Veiligheidsregio
Amsterdam-Amstelland

Meerjarenvisie Toekomstbestendige Bluswatervoorziening

Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

2025 - 2040

Over deze Meerjarenvisie

Voor u ligt de Meerjarenvisie Toekomstbestendige Bluswatervoorziening van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland voor de periode 2025 – 2040.

Kern van de visie
Met deze visie zoomen we in op ons huidige beleid en de samenwerking met de gemeenten en (drink)waterleveranciers voor het organiseren van de bluswatervoorziening. Hiervoor hebben we gesprekken gevoerd met stakeholders. Samen keken we vooruit hoe we onze organisatie weerbaarder kunnen maken voor uitdagingen die op ons afkomen. Het resultaat is een visie voor een toekomstbestendige regionale bluswatervoorziening.

1. Bluswater is van levensbelang →
2. Gebruik van drinkwater →
3. Veranderende samenleving →
4. Verankeren samenwerking →
5. Technisch beheer van bluswater →
6. Bluswaterinzet →
7. Financiën →

Leeswijzer
Vanuit het belang van bluswater beredeneren we waar kansen én uitdagingen liggen. Per hoofdstuk lichten we uit hoe de visie daar een antwoord op biedt:

- **In hoofdstuk 1** bespreken we het belang van bluswater en de aanleiding voor de visie;
- **In hoofdstuk 2** omschrijven we het gebruik van drinkwater, nu en in de toekomst met het oog op klimaatverandering;
- **In hoofdstuk 3** omschrijven we de veranderende samenleving en de impact hiervan op de Veiligheidsregio;
- **In hoofdstuk 4** lichten we uit waar kansen liggen om de samenwerking tussen organisaties te verbeteren;
- **In hoofdstuk 5** behandelen we het technisch beheer van de bluswatervoorziening;
- **In hoofdstuk 6** kijken we vooruit naar het blussen van branden in de toekomst en welke inzet hierbij passend is;
- **In hoofdstuk 7** sluiten we af met de financiële situatie rondom de bluswatervoorziening.
- **Input voor deze visie**

Onze visie

1. Bluswater is van levensbelang

We bevestigen het belang van bluswater
Bluswater vormt een belangrijke schakel bij het blussen van branden, beperken van het verspreiden van vuur en het beschermen van levens en eigendommen. Voor onze regio betekent dit dat we ons inspannen voor de bluswatervoorziening. Zowel nu als in de toekomst.

We behouden het netwerk van brandkranen in onze regio
In onze regio is de belangrijkste bron van bluswater een netwerk van brandkranen dat door de hele regio aanwezig is en dat is aangesloten op ons drinkwaternetwerk. Hiernaast zijn er geboorde putten, riolen, reinwatertanks, waterwinplaatsen, schuimblusvoertuigen, grootwater transport en dompelpompunits die als bronnen voor bluswater kunnen dienen.

We verankeren de samenwerking tussen organisaties
De beschikbaarheid van een bluswatervoorziening is in Nederland verankerd in de wet. Het is een gemeentelijke verantwoordelijkheid die in nauwe samenwerking met (drink)waterleveranciers en de Veiligheidsregio wordt ingevuld. Hiervoor is het van belang de samenwerking en afspraken tussen deze partijen te borgen.

Achtergrondinformatie

Wetgeving
De bluswatervoorziening is essentieel voor efficiënte brandbestrijding.
Deze visie bouwt voort op de volgende wetgeving:

- Wet veiligheidsregio's
- Besluit brandveilig gebruik en basis-hulpverlening overige plaatsen (BgBop)
- Omgevingswet
- Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS)

Soorten voorzieningen
In onze regio werken we met meerdere vormen van bluswatervoorziening:

- Brandkranen 22.500
- Waterwinplaatsen
- Grootwatertransport/ dompelpompunits
- Bluswaterriolen
- Geboorde putten
- Reinwatertanks
- Schuimblusvoertuigen

Wie werken samen ten behoeve van de bluswatervoorziening?

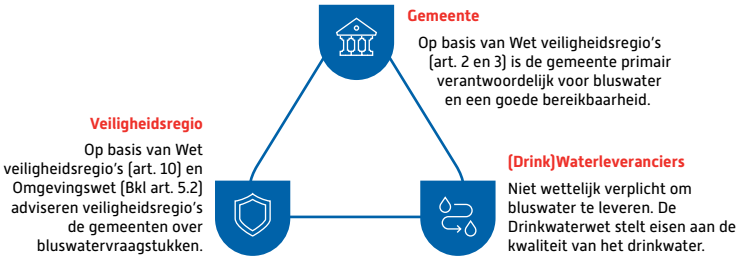

2. Gebruik van drinkwater

We kunnen drinkwater blijven gebruiken
Drinkwater is de meest gebruikte bron van bluswater van de Veiligheidsregio. Het schone water uit het fijnmazige netwerk biedt een hoge inzetbaarheidsgarantie. De brandweer gebruikt jaarlijks ruim 6 miljoen liter drinkwater voor blusdoeleinden. Is dit een probleem? Ter vergelijking: in de regio wordt jaarlijks ongeveer 52 miljard liter water verbruikt[1], waardoor bluswatergebruik in verhouding een minimale impact heeft. Volgens de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (VEWIN) vormt het gebruik van drinkwater als bluswater daarom geen significant duurzaamheidsvraagstuk. Voor de komende 10 à 15 jaar blijven we drinkwater daarom als primair blusmiddel gebruiken.

We anticiperen op klimaatverandering
De vraag naar (drink)water stijgt in Nederland in de periode 2025-2040. Naast een groeiende economie en een groeiend aantal inwoners, draagt ook klimaatverandering hieraan bij. Warme en droge zomers zorgen voor een grotere waterbehoefte. Omdat onze regio omringd is door grote afwateringsystemen – Ringvaart, Amstel, Amsterdam-Rijnkanaal en Markermeer – komt de waterwinning voor de brandweer in deze periode niet in gevaar. Wel wijzen we er op dat lange periodes van droogte het brandrisico vergroten. We blijven de nieuwste klimaatinzichten meenemen in ons beleid.

We stellen dat brandkranen en veilig drinkwatergebruik samengaan
De Drinkwaterwet wordt strenger, wat leidt tot kleinere leidingen en een beperking in de hoeveelheid water die uit brandkranen kan worden gehaald. In de praktijk blijven er 30m³ en 60m³ brandkranen over in het straatbeeld. Waar nodig vullen we de voorziening aan met winning uit bijvoorbeeld open water, bassins of hemelwaterafvoer, of onderzoeken we de aanpassing van de brandweerinzet.

[1] Waternet: Gemiddeld watergebruik Amsterdam

Drinkwatergebruik voor bluswater door Brandweer Amsterdam-Amstelland

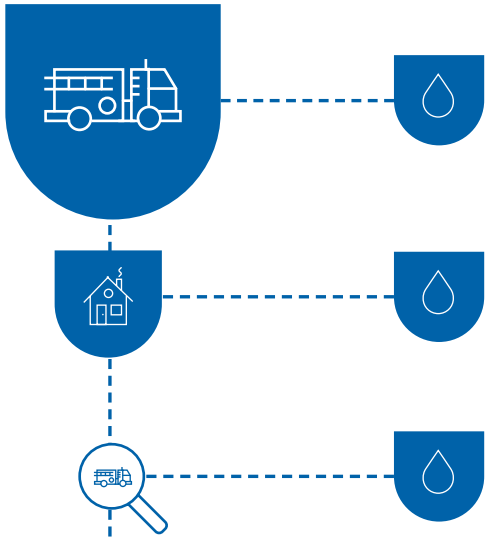

Brandweer Amsterdam-Amstelland verbruikt ruim 6 miljoen liter drinkwater per jaar voor blusdoeleinden.

Een huishouden van 5 personen verbruikt gemiddeld 250.000 liter drinkwater per jaar.

Bij een regionaal inwoneraantal van 1 miljoen is dat 0,012% van de totale huishoudelijke consumptie van drinkwater in Amsterdam-Amstelland.

3. Veranderende samenleving

We zijn ons bewust van de risico's omtrent (toekomstige) branden
In de komende jaren verwachten we een toename van nieuwe soorten branden door verschillende ontwikkelingen in de samenleving. De verdichting van de stad, de toename in hoogbouw, het gebruik van duurzame bouwmethoden in houtbouw of gevelbekleding en de elektrificatie in de vorm van zonnepanelen, elektrische auto's en thuisbatterijen brengen nieuwe brandrisico's met zich mee. In het algemeen kan gesteld worden dat bij deze nieuwe risico's meer water nodig is om een brand te blussen dan bij huidige bouwmethoden en -materialen. Dit betekent dat gemeenten, (drink)waterleveranciers en de Veiligheidsregio deze risico's consequent in kaart blijven brengen. Samen bepalen zij of bluswater op de juiste plekken beschikbaar blijft door het netwerk van brandkranen en andere bluswaterbronnen af te stemmen op de brandrisico's van de toekomst, dat zij kiezen voor een andere wijze van blussen óf dat zij het restrisico accepteren.

We sorteren voor op de opkomst van nieuwe industrieën
Ook zien we een opkomst van nieuwe industrieën die gericht zijn op de energietransitie, zoals waterstofproductie, bio-LNG, batterijopslag en elektrische mobiliteit. Veel van deze industrieën zijn gecentreerd in het Westelijk Havengebied. Naast de nieuwe vormen van industrie verandert ook de vorm van de bedrijven: deze worden kleiner. Dit heeft gevolgen voor de vergunningvoorschriften waar zij aan moeten voldoen. Denk aan het wel of niet moeten hebben van een eigen bedrijfsbrandweer of eigen bluswatervoorziening. En ook voor het kunnen organiseren van gezamenlijke bluswaterdekking. Samenwerken met honderden in plaats van tientallen organisaties vraagt iets anders van de publiek-privaat georganiseerde Gezamenlijke Brandweer Amsterdam (GBA). Ook op het gebied van nieuwe industrie, en de samenwerking rond industrieterreinen (of gebieden zoals het Westelijk havengebied) vragen de nieuwe risico's om het consequent in kaart brengen en afwegen van de juiste (bluswater) maatregelen.

Achtergrondinformatie

Verschillende ontwikkelingen in Amsterdam-Amstelland

Verdichting van de regio
Het inwoneraantal in de regio groeit. Om de woningdruk te verlichten, willen de gemeenten tot 2035 meer woningen binnen de stadsgrenzen bouwen. Dat doen ze door te verdichten en te transformeren binnen bestaand stedelijk gebied. Het gaat daarbij niet alleen om woningbouw, maar ook om het creëren van een leefbare stad.

Bronnen: Woonbeleid Diemen
Ontwikkelstrategie Amsterdam

Toename in hoogbouw
Er komt steeds meer hoogbouw in de regio.Het Hoogbouwbeleid 2024 wijst bijvoorbeeld in Amsterdam aan waar dit kan, in lijn met de Omgevingsvisie 2050. Gebouwen vanaf 30 meter worden als hoogbouw gezien, maar per buurt gelden soms andere grenzen. In de gemeente Amstelveen is hier onder andere een hoogbouwvisie voor opgesteld.

Bronnen: Hoogbouwbeleid Amsterdam
Hoogbouwvisie Amstelveen

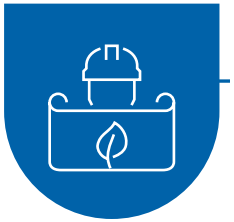

Gebruik van duurzame bouwmethoden
Vanaf 2025 wordt in de Metropoolregio Amsterdam 20% van de woningen gebouwd met hout en andere biobased materialen.
Voor deze ambitie is de Green Deal Convenant Houtbouw opgesteld.
In Ouder-Amstel wordt bijvoorbeeld ingezet op het verduurzamen van alle nieuwbouwprojecten. Hierbij is al een programma van eisen opgesteld die als richtlijn dient.

Bronnen: Houtbouw Convenant
Programma van Eisen, Ruimtelijke Ontwikkelingen, Gemeente Ouder-Amstel

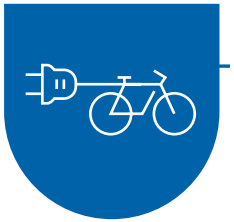

Toename van elektrificatie
In 2050 is de elektriciteitsvraag in de regio Amsterdam-Amstelland minstens drie keer zo hoog als nu. De groei komt door de toenemende bevolking en bedrijvigheid, waardoor meer woningen en voorzieningen nodig zijn die allemaal stroom verbruiken. Tegelijkertijd digitaliseert de stad in rap tempo, met datacenters als grote stroomverbruikers. Ook de overstap naar duurzame energie vergroot de druk op het elektriciteitsnet. Gemeente Aalsmeer is hiervoor bezig met een Masterplan Energie voor het opstellen van kaders voor haar energiebeleid.

Bronnen: Ontwikkelingen elektriciteitsvoorziening Amsterdam
Masterplan Energie Aalsmeer

Onze visie

4. Verankeren samenwerking

We behouden de goede samenwerking
De basis voor het verzorgen van de bluswatervoorziening staat. Er is een goed samenwerkingsverband tussen de Veiligheidsregio, de zes gemeenten in Amsterdam-Amstelland en de twee (drink)waterleveranciers die het bluswater leveren. Voor de korte termijn worden al duidelijke afspraken met elkaar gemaakt.

We vertalen de landelijke handreiking naar een regioniale variant
Het vertrekpunt van de samenwerkende organisaties is de landelijk vastgestelde 'Handreiking Bluswatervoorziening en bereikbaarheid' die periodiek wordt geüpdatet. De landelijke handreiking maakt een vertaling van relevante wetgeving en van benodigd bluswater voor verschillende gebruiksfuncties. Alle gemeenten leggen hun verantwoordelijkheid vast in een eigen beleid waarin de landelijke handreiking expliciet genoemd wordt. Het resultaat is een regionale handreiking.

We adviseren vooraf op afwijkende situaties
In het merendeel van de regio Amsterdam-Amstelland is het uitgangspunt een standaardinzet in een standaardomgeving zoals dit in de landelijke handreiking staat. Op de lange termijn zal deze standaardinzet niet in elke situatie meer volstaan. Denk aan plannen voor een nieuwe woonwijk met veel houtbouw of de verdichting van een bestaande bebouwde omgeving. Voorbeelden zoals benoemd in het hoofdstuk over de veranderende samenleving. Naast de dagdagelijkse bluswateradvisering, vraagt dit om een strategische samenwerking waarbij de beschikbaarheid van bluswater in een vroegtijdig stadium moet worden afgewogen.

We organiseren jaarlijks een strategisch bluswateroverleg
Om ook in de toekomst een stabiele samenwerking te verankeren en het vastgestelde beleid van elke gemeente tot een succesvolle uitvoering te brengen, vindt jaarlijks een overleg plaats waarin veiligheid, bluswater en bereikbaarheid worden afgestemd met het omgevingsmanagement. Het beleidsplan, risicoprofiel en de regionale handreiking vormen vanuit de Veiligheidsregio de basis, terwijl de omgevingsvisie en het omgevingsplan richting geven aan het omgevingsmanagement. Het Regionaal Overleg Brandweer (ROB) plant dit overleg in en nodigt de juiste experts uit om de lange termijn te verkennen, zoals de uitbreiding van waterleidingen, -netten, alternatieve bluswatervoorzieningen of acceptatie van restrisico's. Dit is de aangewezen plek om in een vroeg stadium en op generieke wijze te adviseren over situaties waar de risico's van de bebouwde omgeving en de (beperkte) aanwezigheid van bluswatervoorziening niet op elkaar aansluiten. Adviezen vanuit dit overleg worden ingebracht in het reguliere omgevingsproces van gemeenten en leveren input voor andere adviezen waarbij de brandweer aan de voorkant betrokken is.

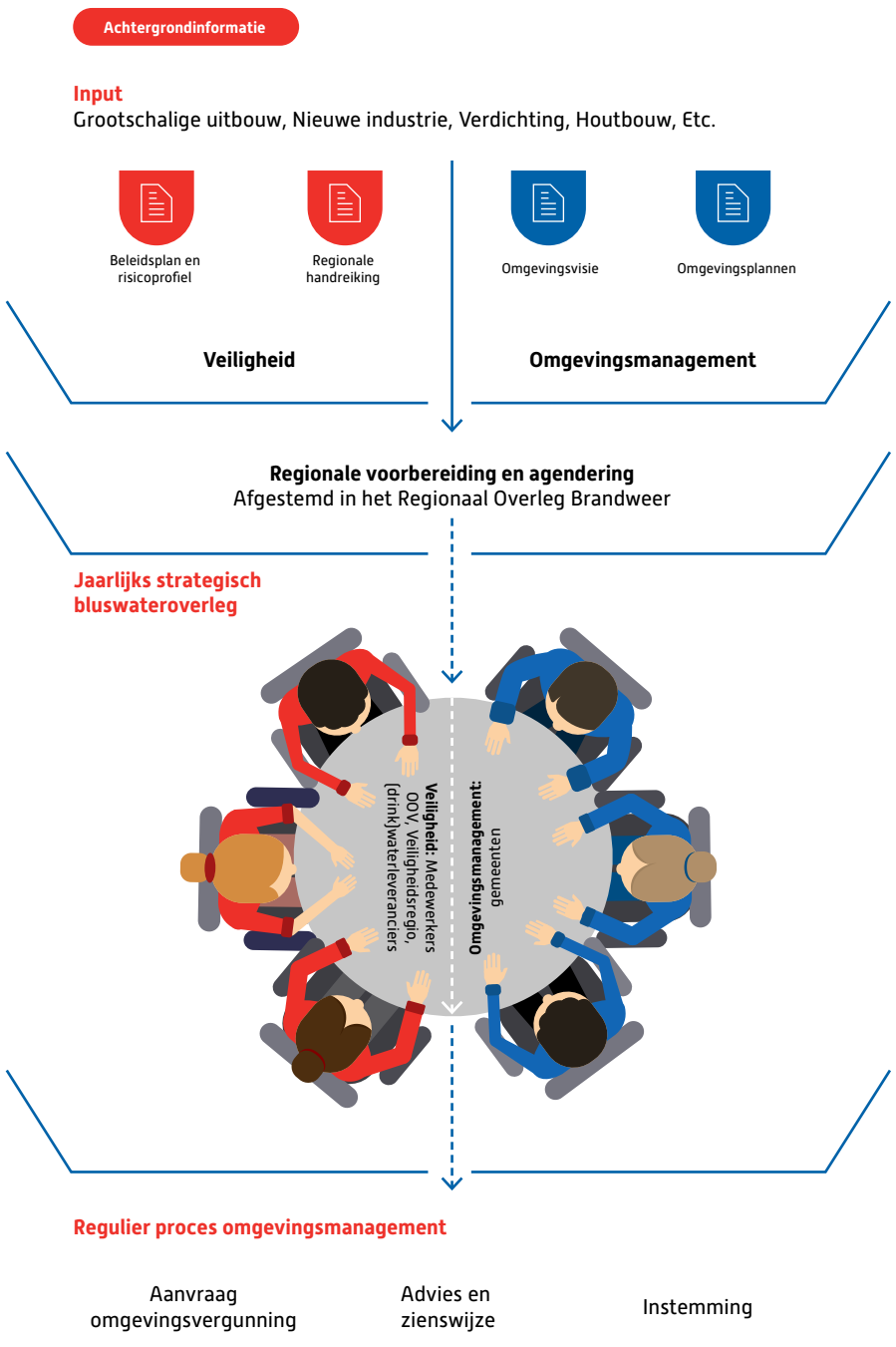

Onze visie

5. Technisch beheer van bluswater

We stroomlijnen contractafspraken en controlecycli
De bestaande contractafspraken worden als voldoende beschouwd. De focus ligt op de beheercyclus van bestaande voorzieningen. De controlecyclus voldoet en is gestoeld op ervaringen uit de praktijk. Dit valt onder de afspraken rondom technisch beheer. De wens is om de natte cycli van Waternet en PWN gelijk te trekken[2].

We pakken technische wijzigingen in materialen bij voorkeur regionaal op
In de bestaande voorzieningen van Amsterdam-Amstelland wordt ingezet op een uitfasering van bovengrondse brandkranen. De wateropbrengst van zowel bovengrondse als ondergrondse brandkranen is gelijk en de brandweer kan met beide systemen werken.

We ambiëren een regionaal informatie- en registratiesysteem
Er is één operationeel systeem voor brandweerinformatie. We verkennen de mogelijkheid om ook het technisch beheer vanuit één systeem te regelen. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld duidelijke afspraken worden gemaakt over updates en verantwoordelijkheden, waarbij het systeem minimaal eens per 24 uur wordt bijgewerkt. Het hanteren van één regionaal systeem voor de registratie en het beheer van bluswatervoorzieningen kan helpen om de informatievoorziening te stroomlijnen en de juiste analyses te kunnen maken.

[2] Het ligt voor de hand om de natte controles van PWN te verlagen, gezien de goede ervaringen bij Waternet waar dit het geval is.

Achtergrondinformatie

Wist u dat?

- Waterwinplaatsen blijven op diepte door baggeren.
- Brandkranen blijven zichtbaar door maaien en snoeien van het groen.
- Meestal is een kapotte brandkraan binnen vijf werkdagen alweer gemaakt.
- Een brandkraan inspecteren we elke twee jaar.
- Na wegwerkzaamheden worden alle brandkranen een voor een weer ingestraat.
- Een geboorde put krijgt elk jaar een test en een certificaat.
- In de regio zijn meerdere collega's full-time met brandkranen bezig.
- De brandweer heeft een doodgewoon tuinschepje op de auto. Mieren zijn dol op ondergrondse brandkranen. Door hun nesten verzanden er honderden per jaar.

Analyse bluswaterrisico

Er is een regionale analyse van de bluswatervoorziening uitgevoerd. Hiervoor zijn expert judgement sessies gehouden om de bluswaterrisico-objecten, die buiten de geadviseerde afstanden of opbrengsten vallen, te beoordelen.

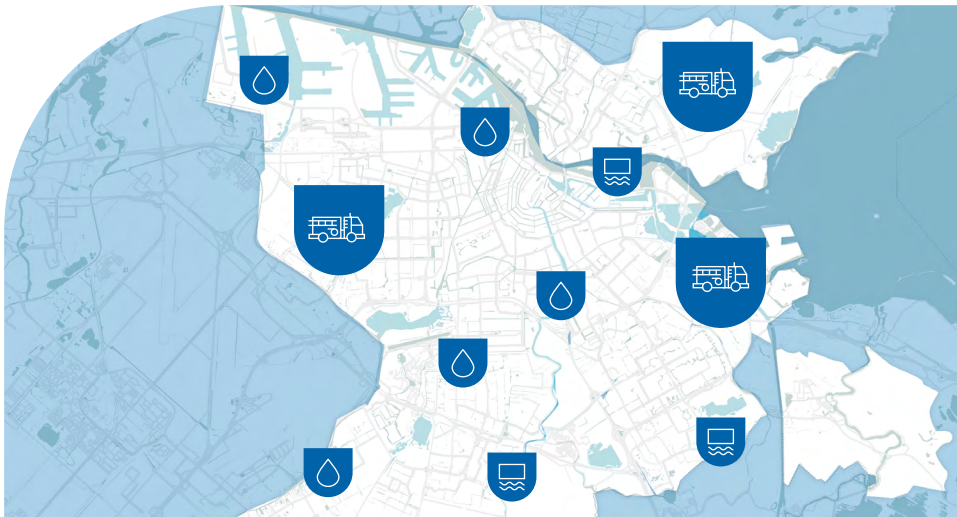

Onze visie

6. Bluswaterinzet

We blijven de tankautospuit gebruiken
De tankautospuit heeft altijd 1500 liter water bij zich. Deze hoeveelheid water is in 95% van de branden voldoende en daarmee een van de belangrijkste bronnen van bluswater. Formeel is de tankautospuit te zwaar voor de Amsterdamse binnenstad. Wanneer nodig zal de Veiligheidsregio de benodigde ontheffingen aanvragen. We blijven nadenken over innovaties ten opzichte van uitrukconcepten zodat aslastverlichting bewerkstelligd kan worden.

We blijven innoveren
De Veiligheidsregio blijft altijd innoveren op het gebied van brandbestrijding. Van de inzet van drones tot innovatieve blusmiddelen die door muren heen kunnen spuiten. Vanzelfsprekend letten we hier ook op mogelijke (drink)waterbesparing. Verder merken we op dat klimaatmaatregelen ook kansen bieden. Mogelijk kan de brandweer in de toekomst gebruik maken van grote waterbergingen en verdronken hemelwaterafvoeren.

We blijven de bluswaterinzet evalueren
Bluswater (en bereikbaarheid) zijn twee elementen die meespelen bij afwegingen rondom de bluswaterinzet. Wat treft de Veiligheidsregio aan wanneer het bij een brand aankomt en welke inzet is het meest effectief gezien de omstandigheden? Er zal altijd voor de optimale inzet gekozen worden voor het redden van mens en dier en beheersen van de brand met inachtneming van de veiligheid van ons eigen personeel.

Achtergrondinformatie

Regionale brandmeldingen (2024)

- Brandgerucht: 956
- Woning: 224
- Vuilcontainer: 222
- Wegvervoer (auto, bus, vrachtauto, etc.): 126
- Afval of rommel: 59
- Bijeenkomst (café, buurthuis, etc.): 18
- Bijgebouw: 14
- Scheepvaart: 14
- Gezondheidszorg: 11
- Winkel: 11
- Berm of ruigte: 9
- Logies: 5
- Industriële inrichting: 3
- Kantoor: 3
- Onderwijsgebouw: 3
- Agrarische inrichting: 1

Onze visie

7. Financiën

De bluswatervoorziening is en blijft voor alle gemeenten betaalbaar
Op dit moment bedragen de jaarlijkse regionale kosten voor advies, aanleg, beheer en onderhoud circa € 1,5 miljoen. Gelet op het bluswaterrisico, de beschikbare fijnmazige infrastructuur en de goede werkafspraken tussen bijvoorbeeld gemeenten, brandweer en (drink)waterleveranciers, zien we dit nu – en in de toekomst – als een verantwoorde uitgave.

Input voor deze visie

1. Expert sessies (vier)
2. Beleid en Inrichting Bluswatervoorzieningen – Veiligheidsregio Brabant-Noord
3. Business case toekomstbestendige bluswatervoorziening – Veiligheidsregio Kennemerland
4. Toekomstverkenning Brandweer 2022-2030 – NIPV
5. Onderzoek Klimaatverandering en drinkwater – RIVM
6. Handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid 2019 – Brandweer Nederland
7. Wet Veiligheidsregio's
8. Omgevingswet
9. Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS-en)
10. Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bgbop)
11. Onderzoek Blussen met hemelwater – Veiligheidsregio Kennemerland
12. Onderzoek Brandveiligheid in hoogbouw – NIPV
13. Nederlands Technische Afspraak 'Brandveiligheid en bouwen met hout' - NEN Werkgroep
14. Analyse Bluswaterrisico 2025 (in ontwikkeling) – Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
15. Rapport regionalisering handreiking (in ontwikkeling) – Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

